

Előfizetési árak:
Egy évre 10 fr. — kr.
Fél évre 5 — "
Negyed évre 3 — "
Egyes szám 5 kr.
A lap szellemi részét illető minden közleményért, Vasváry Pál, Vecseykés földrajzi, a szerkesztésért bérmentve költendő.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGÁLDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos pelti sorát 5 kr.
Nagyon terjedelmű a többes...
Négy hasábos pelti sorát 5 kr.
Nagyon terjedelmű a többes...
Négy hasábos pelti sorát 5 kr.
Nagyon terjedelmű a többes...

Egy nagy ur története.

A magyar parlamentnek jelenleg egyetlen oly alakja van, a ki akaratát érvényesíteni képes és a ki jelenleg elmondhatja, hogy „Magyarország... az én vagyok.” Ezen uralkodó parlamenti akarat megtestesülésének neve e perczen... Tisza Kálmán.

Milyen sajtóságos egy pályája az övé! Milyen sajtóságos egy példánya ő annak, hogy emelkedhet, aztán hogy süllyedhet valaki — fokról-fokra!

Nem gyermek-ember, nem könnyen lobbánó, s később még lebiggadható, de meglett ősz férfi volt már ő 1873-ban, midőn akkor még a nagy a k hitt pályájának tetőpontján állott. A mit azon időben mondott, a mi akkor, ellenzéki vezér korában képezte elvét, az nem lehetett tévedés, az nem lehetett elhamarkodott ábránd, — azt ma sem tekintjük egyéneknek, mint az ő félszázados életének tapasztalatai átiszűrődött, élte nagyobb részének tapasztalatai által megszilárdított meggyőződésének, a melyet kell hogy igaznak tartson ő ma is, midőn e meggyőződését megtagadta s midőn az ezen meggyőződés elfogadására megnyert párhíveket feladta, magamagát és pártját elárulta. 1872 ben így szólott Tisza Kálmán: „Akarjuk, hogy önálló had- és pénzügyünk legyen. A két állam, mely mindenképp önálló pénzügyvel, hadsereggel bír, egymásnak sokkal nagyobb támasza lesz, mint az egymást akadályozólag összerángó s ezáltal benitott két állam.” Ugyanez év június havának 30 án ezt hallottuk Tisza Kálmántól: „En azon elvekhez, melyeket 1861. óta követek s melyek érvényesítésétől függ véleményem szerint a haza boldogsága, önállósága és szabadsága: ezután is hi maradok s nem látom szükségét annak, hogy azon elvektől eltérjek.” 1872. júl. 2-án így szólott az akkor uralkodó Deák-párttól: „Szomorú jelenség az, hogy van hazánkban egy nagy párt, mely a politikai bölcsességet kizárólagos tulajdonának vitatja, mely az ellenkező nézetűek szándékának gyanúsítását, jellemzőnek rágalmozását, hazafiságuknak tagadását tekintti fegyvernek arra, hogy azok ellenében saját uralmát fenntartsa.” Egy-két évvel ezelőtt emellett a következő szavakat: „Részemről határozottan nyilatkoztam, hogy én azon nézetben vagyok, hogy az ellenzék tagjai, a kik a jelen közönségi állapotot annyi érelyvel ostromolták: ezen az alapon kormányozni magukat hivatva nem érezhetik.”

Igy gondolkozott Tisza Kálmán s vajlon lehetséges e, hogy 1873. november 7 ik óta, a midőn az akkori balközép „készenk nyilatkozott más pártok közreműködése mellett, bár elveit fenntartásával (?) tehát a jobb oldallal is és a mostani közönséges alapon is kormányt vállalni” ily hirtelen s minden átmenet nélkül megváltoztatott volna?

Mellesleg mondva, erre a kijelentésre Jókai Mór nov. 8-án a „Hon”-ban még azt kérdezte Csernától, az irodalmunkban még most is divó veszett-stylus feltalálójának lapjától, az „Ellenőr”-től: „hogyan lesz kivihető ez a koalícionális miniszterium létesítése, mely más pártokkal való közreműködés mellett jöhet létre s melyben a balközép elveinek feladása nélkül fogna részt venni?” Hijába való felszólalása egy magát később elcseppet elcsitított lelkiismeretnek: Tisza Kálmán azért küldte előre Ghyczy Kálmánt (a nagy csizmájú Kiliánt), hogy őt nyomban követhesse a piros-bársony székek felé vezérlő ösvényen s ezt 1875. február hó 3-án ünnepelesen meg is cselekedte.

De a Jókai Mór frivol lelkiismereténél hatalmasabb hang is szólalt fel épen a lapoknak 1874 év febr. hó 14-én megjelent 17. számában; a Kossuth Lajosé, ki a fuzióról Oláh Károly szerkesztő felhívására következett jösszerű, minden ízében igaznak bizonyult ítéletet mondotta:

„Azon szóbeli reservata, miszerint elveiket aludni hagyják ugyan, de feltartani mondják, talán jó lehetett arra, hogy a határozat létre-

hozói (kiknek jóhiszeműségét nem vonom kétségbe) maguk magukat „in foro conscientiae” megnyugtassák; de a részrehajlatlan bírálat itélőszéke előtt legkisebb értékkel sem bírhat, midőn ugyanazon egy lélekzettel a szóbeli feltartást, tetteleg egészen semmivé teszi azon nyilatkozatuk által, hogy a közönséges alapon is készek kormányra lépni, — koalícionában a Deák-párttal.”

Más helyen: „És minden nemzetre nézve, mely akár balszerencse, akár saját hibája folytán állami önállóságot elvesztette, végtelen fontosság rejlik abban is, hogy a hatalomlása és folyását lássa, miként a nemzet egy tekintélyes része e vesztésébe soha és semmi áron és semmi körülmény közt bele nem nyugszik s hogy az elvesztett önállóság visszakövetelésétől figyelmét sem áldás, sem semminemű csapás el nem térítheti.”

Ez az igazság, ez a helyes felfogás. De ismételjük, hogy egy félszázados élet meggyőződésének néhány hónap alatt kivésznie nem is lehet; Tisza Kálmán még lekénekelte mellyében még most is kell, hogy igaznak, szentnek higgye azt, a minek igazságát, szentségét azelőtt hirdette nemzetének. Ő maga mondta, hogy elveinek feladása nélkül, ezeknek csupán ideig-óráig való felfüggesztésével fuzióval s lehet, hogy még most is azt hiszi, hogy egykor, a midőn az ő fokról-fokra, folyton-folyvást mélyebbre és mélyebbre taszító bécsi érdekek (mint elhasznált rongyot) felrelelkik, ezen óvatos tartalék-kikötéshez fog visszatérni s így szól nemzetéhez: „Azt hittem, hogy tehetek valamit s összeegyeztethetem nemzetem jogos óhajait ama vétkes és önző érdekekkel. Küzdöttem, de most belátom a küzdelem hiábavalóságát. Nemzetem — visszatértem a régi alapra, küzdünk azon ismét együtt!”

Deák Ferencz — olvassuk egy a jól értesülté színezetét meglehetősen magán viselő röpiratban — azt mondta Tiszáról a fuzió előtt: „Tisza mindenáron miniszter akar lenni.” S tette volna hozzá: És a Tisza pártja a kiegyeztetett ember sóvár kapzsiságával akarja feladni, a nyolcz év alatt jólakott uralkodó párt által meghagyott konczokat. Ez az igen lelektani állapot ázte őt a fuzióba? azert, mert már akkor belátta, hogy Magyarországon nemzeti érdekek, elvek alapján kormányra jutni nem lehet? így azert annak, a ki jólakni és uralkodni akar, fel kell adni ezen érdekek és elvek erős várát és beereszteni a martalócokat?

De vajlon ha lenne olyan Sybilla, olyan antispirtiszta és olyan médium, a ki belátbat a szivekbe és vesekbe, vajlon az mit olvashatott volna ki a hirtelen megterő ellenzéki vezér belsejéből? Nehez annak belsejében olvasni, a ki hasonlatos a gégegyé európai orvos által megvizsgáláni nem engedő vad királyhoz, ne hogy a belsejébe láthasson! Föltevéssekkel felelhetünk csupán és vagy feltezzük azt, a mit Deák Ferencz mondott — felünk — nagyon találóan, vagy pedig hijjúk azt, hogy Tisza Kálmán ezen új ösvényen nem egyből volt kikövezve, a mivel a pokolcsarnokai: t. i. jó s z a n d é k k a l.

Tegyük fel, hogy Tisza Kálmán nem árulta el önmagát, nem saját pártját és nem a benne bizó nemzetet. Tegyük fel, hogy ceak ugyan kétségbeesett az államháztartás azon kétségbeesítő állapota felett, a minővé tették azt a Deák-párti kormányok. Tegyük fel, hogy e nagy zűrzavarral szemben csakugyan a Szlávnyak és Bittók tehetetlen és gyámoltalan kezei által vezérelt kormányrendszer döbbentette meg s ő akkor, mint a jó rokon, — ki percze sazeját gazdaságát elhagyva, egy tekielő vérenek javait siet önzetlenül megmenteni a végromlástól; tegyük fel, hogy e gyámoltalanság látára vetette vállát az állam kátyuba merült szekerének, hogy azt szárazra vonni segítse. Azonban e feltevésünk vajmi csekély alapon nyugodnak! Ugyanezért fel kellene tennünk, hogy Tisza nem tudta, mire kóti le magát egy miniszter, midőn Bécsben, az emlékeztetés Bécsben elmondja esküjét. Azt kellene hinnünk, hogy Tisza elfeledte gr. Teleki Lászlót s azt az utat, a mely e nagy ember által adott becstől szó es az általa elsűtött gyillos fegyver dön-

renése között létezik. Azt kellene hinnünk, hogy Tisza nem találkozott egyénekkel, a kik Bécsben, mint Forgách kancellár, Beust, gr. Lónyai Menyhért és most gróf Andrássy Gyula, egy darabig fényettek és uralkodtak: és azután letűntek egyszerre, hirtelenül, hogy többé sohase térjenek vissza! Imé, már most tudja, hogy Kállay Béni az az új szög, a melyet helyette, a rozsdás portéka helyére vernek be a nélkül, az az 1867 óta követett rendszer csak kevéssé is változék! De legjobb esetben azt az emberi gyöngeséget tegyük fel a „jó s z a n d é k k a l” fuzióval Tisza Kálmántól, hogy tulbecsülte magát s jámborul azt hitette el magával és étvágyukkal küzködő pártbíveivel, hogy a mi a Habsburg dynastia uralma alatt magyar embernek még nem sikerült, a mi magyar embert legyszázad óta még mindig a forradalmak ösvényére hajtott: azt t. i. hogy ő majd kiegyeztetni a hazai és bécsi érdekeket, tüzzel-visszel vasutat hajt, mint Steffenson cselekedte!

Hanem ami politikánk e Steffensonje akár jószándokból adta ki kezéből a mi fényes lobogónkat, akár pedig a hatalom-vágy ördögének adta el magát rögtön és szöröstül börtöstől: bizony nagyon elszámította magát. Azon tény beigazolásul, hogy a vétkes sohasem jár magában, azon perczen, a midőn őt bársonyszékéhez vezette a diszruhás házagny, elmondhatta magában a zsidó vázformula szerint, hogy: Előttem elvfeladás, jobb rórol corrupció, balról a bécsi politika, felettem a... nemezi! Mert a mint miniszter lett, rögtön érezni kellett, hogy egy hatalmi állását erőszakkal elfoglalt államférfiában Bécsben nem biznak s így neki e bizalom megszerzéseért tul kell licitálni nem hogy Andrássyt és Lónyait, de tul Béchot és Schmerlinget is. El kellett neki fogadnia, sőt tulhajtania mindent, a mit Bécsben kívánnak, sőt az önálló vámtérületet, azt rögtön elsőszóra odaigerte s kidobta politikájának hajójából, nem gondolva meg, mily könnyen lehet ő amolyan kifacsart citromma, ha a földgolt, vagyis a jövő parlament tartalma alatt az Ausztriával való gazdasági kiegyezést keresztül vitte — mig akkor, a fuzió előtt, a midőn rá voltak szorulva, elengedhetlen feltételül oly talaput fogadtathatta volna el, a melyben mindenkor, még politikai földrendések alatt is megvetette volna a lábát.

Lehet, hogy bizton hitte, miszerint a licitáció után limitandó lehet kormányozni, azonban rosszul hitte, mert Bosnia-Hercegovina megszállása után jönni kellett Bosnia és Hercegovina kitarításának, Serajevó után június kel Salomiczinak, adó után adónak, reakcionárius terv után reakcionárius tervnek, a mint azokat egymásután látjuk az ő karján bevonulni 1875 óta. Innét hátra nem visz ut, ez a politika maga után vonzolta az elszegényedést, a közterhek elviselhetlenségét, anarchizmust és Pandora vésztrejtő szelenczjének egyéb káros rémeit.

Hát a corrupció? Ily népszerűtlen s a nemzet gyűlöletével találkozó politikát egy oly országban, melyben még komolyan veszik az alkotmányosságunk legalább látszatát, e látszat fenntartására kellett egy erős, értjük hogy s z a m b a n erős többséget megteremteni. Az éhes mamelukok, barátok, rokonok, udvari bolondok és tányérnyalókak koncz kellett és jövedelem. Hijába való erény a vezér híres „tisza kezűsége”, ha naponként piszkoz-kezekkel szorit kezét és nem söpri el a piszkot, mely ragad szivekre és lelkekre. A barátok barátai és rokonai, a rokonok rokonai és barátai, a bolondok és tányérnyalók bolondjai és tányérnyalói is követeltek és a Tisza-hatalomnak ugy legnagyobb mint legcsekélyebb pontján is elhelyeztettek, ellátatván szabaddalummal arra nézve, hogy a mi pénz, kenyér, igazság és befolyás jut kezeik közé, azt a hatalmi-gép kerekének megkenésére használják fel. Propécezió munkántlant is fölemel, ennek hiánya munkást, érdemest is nyomorban hagy. Innét a Tiszától köz és magánéletünk minden

rétege kiáradó erkölcsi romlás azon része, mely új nemzedékünk szárnját szegte, mely ifjuságunkat lehává, erkölcselenné s kétségbeesésre hajlandóvá tette. Hiszen egyre nézve fölösleges, a másra pedig hijába való törekvés. Nagy erények róptében részt nem vehetünk s ezek helyett már az iskolában portkotró csuszás bölcsességét tanulván el: kisorsú diadalokkal telnek el s ha nem lehet egyéb, lesz ifjuságunkból proletár, valik divatbábbá, párbajhósszá, és igen sokszor csak zsebdelgővé. A meggyőződés bűnné vált, a fuzionális jellemtelenség erényné; a paktálás és taktizálás lett a nyilvános élet leggyöresebb, legbecesebb s egyedül sikerre vezető útjómódja. Egy-egy választás elől ezer meg ezer önéretet, az elnevezés egerját nyujtja ezer meg ezer gagszágnak s jutalmat ígér a törvénytelen erőszak s hatalommal való visszaelés ezer meg ezer esetének, ugy, hogy a nép érzi, miszerint előjárói kriminális vétkekkel terheltek, fölfelé szolgák, lefelé pedig zsarnokok.

Mind e vétkek, mind pedig a nemzetellenes érdekeknek bécsi cselokra való kihatásn-lása a lehetőség legvégős határáig csigáztatván, most már tovább menni bajos — most már ezen állapot fenntartására teremtettt eszközök állandósítása s a jellemzi Tisza törekvéseit s ez fogja jellemezni a Tisza-regime legközelebbi korszakát. A phalanxnak erősekk kell lenni, ezért tehát szövetkezni kell mindennel, a mi a nemzet-akarat s nemzeti felháborodás ellen szövetségbe vonható. Szövetkezni kell Horvátországgal, a mely ha Budapestest szavaz, Zágrábban leverheti czimereinket, csinálhat botrányokat, költheti pénzünket és végre benyelheti Fiumét is. Szövetkezni kell oláhhál, szászszal és szerbbel — mert az szívesen nyujt segédkezet a gyűlölt magyarság gyöngítésére. Szövetkezni kell a zsidósággal, gyűlöltte tenni egymás közt zsidót és kereszttyént, mert a zsidó azt hiszi, hogy a kormány nagyobb hatalom még a közvéleménnyel is, és épen azért pénz ad az őt nem csak erényekben, de bűneiben is támogató, sőt e bűnökben és így a nemzet ellenszenében is mélyebbre meg mélyebbre süllyesztő kormányának, mert a zsidóság folyvást importál uj meg uj szavazatokat Galicziából. Két pajesz egy szavazatot tesz ki, de hogy kétszáz ezer szavazat egy Tisza-Eszlár és egy Tisza-Eszlár az igazságban vetett bizalom mennyi erkölcsi veszteséget és mennyi romlását idézi fel: azt nem számítja Tisza Kálmán, azzal számoljon az utána következő vizáradat! Állandósítani kell a mi az állam-kelető mocsarat; nagy pénzen megválasztott mamelukok mandátumát kiterjeszteni három esztendőről hat esztendőre, városokban szervezett munkálátokat elfogadtatni, a melyek kivonják a nép választása alól s állandósítják a hivatalnokok corrupált kortes-seregét, — elnyomni sajtót és szólásszabadságot, mert ezek képviselik a nép beszélt-lelkismeretét és aztán hajrá, előre! azt a szerkeret, a melyben til a nemzeti Géníus, hajtani ördületes sítséggel a lejtőn lefelé, lefelé s ha kell oda vetni a gyeplőt a neki szilajult lovak közé s elveszteni abban a sohasem csukódó örvényben, a melynek neve Ausztria...

Eddig haladt Tisza Kálmán, ennyire szűvődött bele e szegény nemzet jelene egy nagy, igen nagy ur történetébe, a kinek emléke azonban kisebb lesz egy porszemmel, a melyet a kósza szél sivar avarból özött felénk. A bérelt író, a Tisza-uralom aprópénzért munkáló historikusa írja meg az ő történetét más képen és a mi nálunk kisérje ezt, ha befutja bizonyítani, hogy mi családunk, mi látunk sőt-téte a midőn Isten-ember előtt valjuk, hogy Tisza Kálmán e hazát a végső veszedelembe döntötte!

Gáspár Imre.

— A biztosítási ügy államosítása. Beavatott körökben beszélik, hogy a német kormány komolyan foglalkozik a jégkár biztosítási ügy államosításának előmunkáival. A birodalmi cancellár különös érdeklődést tanúsít az ügy iránt, az azonban még bizonytalan, vajjon mar a jövő sessióban fog eziránt törvényhozási előterjesztést tétetni.

Advertisement for boots and shoes, featuring an illustration of a boot and text in Hungarian: 'Egy nagy ur története...', 'A nagy ur története...', 'Egy nagy ur története...'.

Képek Debreczemből.

Kovács Sándor.

Nem királyi tanácsos, de nem is instál belőle. Nincs rá szüksége, mert úgy is tudja mindenki, a kivel érintkezik, hogy okos ember, a legtöbb kir. tanácsosról pedig csak azok hiszik azt, a kik nem ösmerik.

De nemcsak okos ember és eszes ember, hanem tanult is.

Nálunk ez nagy ritkaság.

A legtöbb ember ugyan sem nem okos, sem nem eszes, sem pedig nem tanult, de hát ez máshol is így van s így ebben a tekintetben nem vagyunk rosszabb helyzetben másoknál.

Szeccsialis szerencsétlenségünk azonban, hogy eszes embereink rendszerint tudatlanok, tudósaink pedig nem józanok.

Mint városi ügyész előtt, mindenki szívesen kalapot emel, a politikust ismertessek e saját szavai:

„Én Tiszászohasem szerettem, de acceptálom, mert acceptáltam a közjogi alapot.”

Mintha nem volna közjogi alapon álló ellenék és mintha a közjogi alapon álló ellenék érdeke nem azt kívánna, hogy tagjai a hol közjogi ellenék nincsen, a függetlenségi párt törekvéseit támogassák.

Látja demoralizáló hatását azon ténynek, hogy most az a Tisza Kálmán kormányoz azon a közjogi alapon, a melyet oly sok éveken keresztül a leghevesebben épen ő támadott.

Látja hogy Tisza kormányra lépését nemcsak hogy nem igazolta az eredmény, hanem ellenkezőleg Tisza Kálmán kormánya még azt is elrontotta, a mi azelőtt — legalább viszonylag véve — jó volt.

Látja hogy Tisza Kálmán milyen eszközökkel tartja fenn magát.

Mindenek dacára Kovács Sándor nem csak hogy nem ellenzéki, hanem ő tartja fenn az itteni kormánypártot, mely nélkül csak tehetetlen tömeg lenne.

Nem csak hogy nem képez ellenzéket Kovács Sándor a Tisza-kormánnyal szemben, a mely az ő — mint volt deákparti — izlésének meg nem felelhet, hanem hathatósabban támogatja ezt a kormányt, mint bárki is Debreczenben.

Neki a Tisza kormányzása alatt is jól megy a dolga, mások bajával pedig nem törődik; hiszen az ellenkező eljárás anyagi kockázattal járna.

Anyagi kockázattal járna a semlegesség is, mert nemcsak valaminek a megszerzéséhez, de ennek a megtarthatásához is szükséges, hogy az ember számíton: a semlegesek pedig rendszerint nem számítanak.

Jóvétehetné mulasztásait, ha elfoglalná a polgármesteri széket és lenne polgármester, mint ilyen nem ismervepartikuláns, mert Debreczennek az ő tehetségére és képzettségére van szüksége.

A »DEBRECZEN« TARCZAJA.

Kadur és Katica.

(Daudet.)

Kadur-ben-Keriffa, őrmester az afrikai vadászrezében, sulyosan megbetegesülve a Savanyu patak melletti fűrészelő malomba vitette: öt hosszú hétig hétig feküdt öntudatlanul, heves lázrohamban, élet és halál között. Képzelődései után itélve, olykor azt hitte, hogy vad csatarajban küzd.

Végre ismét felnyitotta szemét s meglepetésre észrevette, hogy tágas szobában fekszik, melynek ablakain nagy fehér függönyök akadályozták a szürke felhők közül kikandikáló nap sugarainak behatolását. Az ablak alatt hatalmas fá nyult a levegőbe, hajtásai és ágai. — Az ágy előtt pedig figyelmes, csöndes betegápolónő, — nem irlgalmasrendű apácza, mint külföldben a tabori kórházban szokásban volt. Nem hordott ezüst keresztet nyakán, semmi olvasót, sem fátlyót, ezek helyett azonban két buja nővesű hajtekerics omlott le bársony prulikjára.

Olykor ezt a felkiáltást lehet hallani: — Katica! Katica!

Ilyenkor a leányhoz fölemelkedett, lábujhegyen lassan kisuhant s a sebesülte élvezet volt a másik szobából áthallatszóló, szép csendű üde hangot hallgatni. Oly kedvesen csegett, hanglejtése oly jövőleg hatott, mint a fűrészelő malom mellett elfolyó patak locsogása. Kadur-ben-Keriffa igen sokáig betegeskedett; üdülése is meglehetősen hosszadalmas volt, de a Kippart-család fárdatlanul gondoskodott felőle, amíg teljesen föl nem gyógyult és minden leselkedő tekintet elől is eltudta ő rejteni, s az egy poroszok nem vihettek fogóságba, ezeryi másokhoz hasonlóan, a malomozó katemattakba.

Már a gyógyulás után volt, ismét beszélni kezdett, fényes fehér fogait mutatva, a szobában is járkált, e közben egyenruhájának egyik ujját lazán engedte vállán lengni; ezen az ujjon épen a rangját jelző himzest főtö-

gére ha valamikor — úgy most nagy szükségére volna.

Kovács Sándornak csak akarni kellene, mert megválasztásához kétség nem fér. Ugy a nagy közönség, mint a bizottsági tagok tulajdonképen nagy része, meg van győződve arról, hogy senki sincs Debreczenben, a ki méltóbb volna, hogy elfoglalja a polgármesteri széket, mint Kovács Sándor.

Meg sem fogják kínálni a polgármester-jelöltséggel, mert tudjuk, hogy nem fogadná el, hiszen neki jól megy a dolga, a pályázat pedig habár csekély — de mégis kockázattal jár.

A szervező biz. munkálata.

(Betejézó közlemény)

Debreczen. július 22.

(III.) Hiányos volt a multban, hogy míg egyik vagy másik biz. tag sokszor öt-hat bizottságba is be volt osztva, addig a közgy. biz. tagok jó nagy része kizáratván, vagy ök be nem osztatván bizottságokba, a közgyűlésekből egészen távol tartattak. Ennek meg volt az a kellemetlen következtése is, hogy biz. üléseket az érdekeltység hiánya miatt csak igen ritkán lehetett tartani. Nem mondjuk mi, hogy mint az országgyűlésen, sorshuzás szerint osztassék be minden tag az osztályokba, mert az itt kivétel; mivel az értelemnek csaknem egyenlő nagy kifejtése kívánatik ahhoz, hogy minden minden biz. tag bármelyik osztályban is megüsse a kellő mértékűt, hanem mindennek dacára is lehetne úgy intézkedni, hogy a biz. tagok mindegyike egyik vagy másik bizottságba besoroztassék, s ezáltal a város ügyei iránt az érdekeltység felkeltessék.

Közöltetik a javaslatban a tisztviselők s általában hivatalnokok fizetése. Senki sem vádolhatja azzal a bizottságot, hogy pazarul járt volna el a fizetések megállapításában. A szűkmarkuságig járt el, elannyira, hogy olyan olyan gazdasági viszonyok közt levő város, mint Debreczen, s a legkisebb megyei tñhatóságot, mely házadó kivételén utján felezi kiadásait, nem jár el e tekintetben oly szigoruan. És mint ertesültünk, ez onnan származik, mert a vár. házi pénztár nagyon sokfelől van igénybevéve. Ha bármelyik egyház valamit akar építeni, a várossal támaszkodik. Ha az ország bármelyik részében testület alakul, vagy barhol emlékoszlopot, templomot, közepalelet vagy akarni más akarnak építeni vagy felállítani, az rögtön Debreczen muljára, nagytektségére apellál. S felnyitik a pénztárunk. Mig Debreczen ugyan sehonnas nem támogatatik egy árva fillérrel sem.

De saját magunk is. Ki akar valaki lovat, marhát vagy más tárgyakat állítani, az orsz. kiállításra, nem veszi figyelembe, hogy ő mivel szászkesz gazda, a kiállítás részint országos, részint saját érdekében ónmaga költségén teheti meg.

Nem, hanem hazaifias kötelességét teljesíti a városi házépítési költségén. Ellenben ha ott kiállítás jöszágát jó drágán eladja, merő hazaifiasgól a házi pénztár kártalanítása mellözésével a nyereséget zsebbe csuszatja.

Ha kaszárnyát kell építeni? azok, kiknek ebből akár husz, akár befogyasztás folytán hasznuk van, nagy dikciózás mellett szavazzák meg az építést közös költségere. Nagy vá-

góhiddal kell építeni? Nagyon őrmest beleegyeznek a felek, ha házépítész legalább is 10,000 frt évi kiadással hozzájárul.

S ha ezek így állanak, bizony akkor nem csoda, ha a biz. nem mert fizetéseknek külföldben méltó felemelésbe bocsátkozni. Azonban ez nem azt teszi és nem azt kell tennie, hogy örökké így maradjon.

A hus, és más nélkülözhetlen árucikknek árának emelkedése leginkább a hivatalnokokat sújtja, kiknek hivatalos ideje nem engedi meg, hogy mellékes keresetforrás után is lássanak, az olyan hivatalnok pedig, ki mindig a napi szükségletekkel küzd, nem felelhet meg hivatalának odaadól. Ezen elebb utóbb, de segíteni kell. S ezt könnyen el lehet érni, ha a közgyűlés más tekintetben nem lesz olyan bőkezű.

Végül a 203. §-ban feltűntetnek, hogy kik választanak 6 evre, s kik életfogytiglan. Nem vagyunk egyáltalában barátai az életfogytiglani választásnak. Sőt törvényhatóságoknál az életfogytiglani kinevezésnek sem. Mint mindenütt, úgy itt is a befolyás, a rokonsági kötelek s más aprólékok nagyban segítik elő a pályázók szerencsétjét. Sokszor a képtelenségre minden tekintet nélkül, az dönti el a választást, ha az illető pályázó egytől-egyig feljárt, és szépen kikérte e a biz. tag urak pártfogását. Kinlődjék aztán velők a polgármester, teremtésen belevő képességét, szorgalmat, ha tud. Az ilyenektől — holtig levő megválasztva — nagyon nehéz megszabadulni, mert rettenetes dolog olyan emberrel elhitetni a „képtelenséget”, ki olyan hivatalra mert pályázni, a melyre sem alapkészültséggel, s a melyről legkisebb fogalommal sem bírt. Ha a választás egy bizonyos időre szólna, legalább az olyan hivatalnoktól, kik teherképen neheznek a várossa, képtelenségök hiánya miatt ugyszólván kegyelemkenyeret élveznek, meg lehetne szabadulni. De vannak más tekintetben is olyanok, kiknek a holtiglani választása határozottan káros is lehet. Ilyenek p. a csendbiztos, máti biztos, és mezőbiztosok. Kiknek leginkább lóhaton kell tenni szolgálataikat. Hiszen a mindennapi tapasztalás igazolja, hogy egy zökkenés elég arra, hogy valaki lóhaton többé szolgálatot ne tehessen. Mi történik ilyen esetben? Halálig van megválasztva, s a közönség kénytelen túrni az általa halálig megválasztott, de a hiv. teendőkre tehetetlenül vált hivatalnokot.

A 205. §-ban felsoroltatnak azon hivatalnok, melyeket a közgyűlés mellözésével a tanács ohajátana jövőre nézve betölteni. Ezen jog eddig a közgyűlés jogai közé tartozott, s bizonyára az ezvele ezen jog átruházására a bizottságot, hogy a tanács ismerve az ügyeket, talán heyesebben tudja megválasztani az odaillo egynekét. Valóában, ha a tanács mindenik tagja egyetlen-egy ertesztő, e város boldogítása ertesztől lenne csupán áthatva, egyáltalában nemis lenne kifogásolható; de hat kik lesznek a tanácsnokok? Minő czél fogja egyiket vagy másikat vezérelni? A nepotizmus, vagy másféle érdekek így koncentrálna nem fognak-e még hatványozva károsabban kifejezeni? Vagy az ily tanács általi u. n. kegyelmi kinevezések — mert legtöbbit által ilyeneknek ismertetnek fel — nem ártandak-e a külföldben tisztességese, kellőleg képzett és szorgalmas hivatalnok renoméjének, jövőjének? Ha a kijelölő bizottság ahhoz értő, lelkismeretes és a város érdekeit szívókn hordó egyenekből állítatik össze, ha a már megválasztott polgármester véleménye a kijelölendő

egyénekre nézve megkérdeztek, és méltó figyelembe vétetik, — mert nem hiszik, hogy akadjan polgármester, ki öntudatosan rossz hivatalnokokat akarja — akkor biztosan lehet a közgyűlés jogkörében továbbra is meghagyni a választásokat. S nem lenne érdemes arra a disputára, mely esetleg az eddigi jogkör fenntartásáért keletkezhetne.

Egészségügyi intézkedések a katonaságnál. A nagy hőség folytán, mely miatt a gyakorlatok alkalmával már több katona súlyosan megbetegedett, a csapat parancsnokok felhatalmaztattak úgy a gyakorlatokra való ki- és bevonulást, mint a gyakorlatok tartását és szabad napokat, saját hatáskörükben meghatározni. A katonai orvosok szigoruan utasítottak, hogy a legénységnek az egészségre káros gyors kihűlést ne engedélyezzék s a legénységnek szánt élelmi szereket, valamint a káoszaryai kantinekat több ízben szigoruan megvizsgálják. Végül engedtetett, hogy a legénység gyakorlatok alkalmával a nyakravalót levetheti.

A színhäzi nyugdíj-intézet.

(Még egy válsás a „Debreczen“ i é. 134. szá-

mában közzelt „Nyilt levélre.”)

Azon szünny-barátunk, ki a „Debreczen“ben „Nyilt levél“ címén felszólalt a helyeili színház nyugdíj-alapjának az országos szünny nyugdíj intézményrel tá elhamarkodva leendő átadása és egyesítése tárgyában; aggodalmait elosztalendő, van szerencsem kijelenteni, hogy a nyugdíj-intézet vagyona nem oly kezebben s nem oly felügyelet alatt van, hogy elhamarkodástól lehetne tartani, mert az átadás vagy egyesítés nem is egyedül a nyugdíj-intézet tagjaitól, hanem a városi tanácsól, mint ezen intézmény legfőbb gondnokának és patronusának, lalszabályok értelmében való helybenhagyásától függene!

El volt hibázva a nyugdíj-intézet ügye azelőtt három évvel, mikor az országos nyugdíj-intézmény felállítattot s mikor a debreczeni szünny-egylet csak névleg létezett, de semmit sem tett a színház érdekében! Akkor kellett volna a szünny-egyletnek, a városi tanáccsal egyetérve, védelmezni a jogos alapon álló s az országban első színház-nyugdíjintézménynek ügyét s a debreczeni színház-nyugdíjintézetet, melynek az általa felállított tagjai debreczeni nyugdíj-intézetbe tartoznak a tagsági díjjal pontosan fizetni! Ehhez jógnak volt, kezünkben volt a legfelsőbb helybenhagyás, és mi nem tettünk semmit, és színházunkról... más szedte a nyugdíj-tagsági díjakat! A budapesti központi intézet elöljárói nagyon kikécsit gondolkodni velünk, azt akarván, hogy mi adjuk át szabad rendelkezésükre, nem csak a szünnyek által a nyugdíj-pénztára időkent befizetett összeget, hanem a több ezerre ment, alapítványokból begyűlt tóket is, hogy ök azaz aztán tetszés szerint elbányánk! Annal fogva nekünk most sem marad más teendőnk, mint a három év óta a debreczeni szünnyek által az országos központi nyugdíj-intézetbe befizetett összegnek visszafizetését követelni és a helyeili színház tagjait arra kötelezni, hogy a nyugdíj-tagsági díjjal ide fizessék, mert a miénk a színház s a színházal a szünnyek is.

Végre azon reménynek adok kifejezést, hogy most már az új szünny-egylettel különböző sen és annak tekereny elökevel, Komlóssy Arthur ural kezét fogva, a két egyletet „Debreczeni szünny-egylet-nyugdíj-egylet“ cim alatt

* A felszólaló távollétében késett. Megbeszélést és véglet közzük. Szerk.

meglehetősen nagy lyuk volt, s a kart melyet a golyó talált, még mindig sinek közt és kötelekben kellett hordania.

Naponként kiment a malomhoz tartozó kis kertbe, Katica ilyenkor mindig nádszéket vitt a sebesültnek. A nap által leginkább s egyszersmind legohosabbban megvilágított helyecskét kereste föl.

A jó tuskát kétségtelenül edes varázs ragadta meg. A fiatal frankie, ki fátlyót nem viselt s kinek szobája ablaka sem volt rácszozattal elátva, szivébe lopta magát.

Mennyire egészen más volt mint a többi asszony, kik innen távol, az ő házájában elétket a verail szilárd falai mögött töltik, mint a kis mernök, kiknek arcát folyton fehér fátlyót rejti el féltékenyen a férfi tekintet elől...

Katica a maga részéről úgy találta, hogy Kadur talán kissé igen fekete; de mit jelentesen ez külföldben? Hiszen olyan jó volt, olyan bátor s a poroszokat épen úgy gyűlölte mint ő. Csak egy dolog okozott neki igazán főtlyást, — odalel Arábiában a ferfiaknak, mint neki elbeszéltek, mindig több nejük van.

Katica nem tudta, hogy ez miképen lehetéses, de ez a pont mégis aggasztó volt. Abban amit hallott, valami igaz is lehetett, mert Kadur már nemcsak egyszer mondta, midőn vele ingerkedni akart: — Kadur nemokára házassadni! Négy asszonyt vesz! Négyet! Katica ilyenkor mindig haragra lobbant.

— Oh ez a csuf Kadur! Ez a pogány! A turkó ilyenkor kacsagot szivébe, vidáman mint gyermek; de aztán hirtelen ismét komollyá vált.

Csendesen és szótlanul ült olyankor a fiatal leányka előtt s azt oly tágira nyit szemekkel nézte, mintha annak vonásait örök időre szivébe akarta volna vésn.

Igy kezdődött a szerelem Kadur és Katica között.

Midőn Kadur teljesen felgyógyult, visszatért atyjához s elgondolhatjuk mint ünnepet hazajövetelét, milyen ünnepélyt rendezett tiszteletére az egész törzs.

Fuvola-szóval és dobpergéssel fogadták. Midőn az öreg Kaid, ki a taja előtt ült már távolról látta halottnak vélt fiát jönni. Izzagottságban reszketni kezdett. Egy hónaog tartottak az ünnepek! Díjak és Tantasiák szakadatlanul sorakoztak s az egész tribu közreműködött.

A Kaidok és Agak a szomszédországokból vetekedtek a tisztességért, hogy Kadur-ben-Kariffát vendéglől megnyerjék, estéinkint a már kávéházban csak az ő kalandjairól beszéltek s a csatáról, melyekben résztvett.

Nem használt semmit. Minden a tiszteletnyilvánítás, mindez az ünnepeletés nem tehette boldoggá Kadur.

Atyja házában, hol minden tárgy gyermekkorára emlékeztette, hol mindene megvolt amit szive kívánt, — lovak, ebek és fegyverek — hiányzott valami — Katicának vidám csevegése és jökédvő kacsagása.

Az arabs lánykák szüntelen fecsegése, mely egykor szivét hevesebb dobogásra készítette, most fázasztotta és untatta. A mörnök hájába fott jászmin virágoknak most nem volt illatuk számára s a vörös selyemből készült bugyogókat látni sem akarta többé.

Mit törődött a gyönyű-lánczokkal, a gazefátlyollal és virágokkal — szüntelen ket pompás hajfonatra gondolt, melyek a napfényben úgy tüntek föl mintha aranyalakból lennének fónva s a melyeket az alszasi kertben oly gyakran megcsodált!

Kadurnak akarója kellett volna! A szomszédos tribu agájának házában a rácsos ablak mögöl két fényes fekete szem epedőleg nézett rá abányszor csak mutatkozott, — de Kadur épen semmit sem akart tudni ezekről a szemekről.

Amire mindig gondolt s amiről éjjel álmodott, az Katicának tiszta, barátságos tekintete volt, melylyel akkor a szobában körülbétegett, hogy a betegnek nem hiányzik-e valamije, az a szép szompár volt, melyben a leánykának életvágya és vidámsága tñközdött.

volt, hogy a szép kék szem varázsa vesztesse erejét; a lábbadozónak gyöngöse, az ebből eredő lgy kedély hangulat, Elszászna e nyhe igája, mindez sokkal járult az afrikai szivében a gyönged érzelem felebresztéséhez.

Végül megtörtént, a minék történni kellett — Kadur teljesen elfelejtette Katicáját. A kaita egész teületen nem beszéltek másról mint Kadur később álló egybekeléséről Jaminóal a ajondei aga leányával.

Egy napon egész sorat az öszvéreknek láttak lefelé haladni a hegyesről a fővárosba vezető útra terve; s a völegényei voltak, ki atyjával Algirba jött a menyegzői ajándékok bevásárlása végett.

Egész napon föl és le járkáltak a bazárban; itt ezüsttel himzett függönyöket, ott smyrnai szünnyeket, amott nyaklánczokat és fülbevalókat rózsaftól.

Az est beálltával a bevásárlott kincseket feirakták az öszvérekre s aztán a karaván hazafele indult.

Egy mellék útra bekanyarodva, a nagy csoportulás miatt, meg kellett állnia. Itt volt ugyanis az arab iroda s a nap folyamában Algirba érkezt elszáz menekíttek az épület előtt állomásoztak.

Epen semmit sem tettek értük; tudták, hogy jönnék s még sem tettek fogadásukra semmi előkészületet.

Most panaszkodtak és lamentáltak a sajnálatra méltó emberek a figyelmetlenség miatt, melylyel velük elbántak.

Kadur egészen szemlelte a jövevényeket; de szive hevesebben dobogott, hatalmas megnúdulás vett rajta erőt — egy alak állt előtte, kivel általában oly gyakran foglalkozott.

Oh, fölismerte Katicának kedves vonásait, hosszú hajfonatait, vidám kacsagását azonban. Az öreg Rippart, az anya is kis testvérei mellett állt.

A fűrészmalom minden lakója itt volt s a patak most az elhagyott ház mellett folyt hatott el.

— Kadur! — Katica!

egyesítendők, mi vágyozni el nem szünny-egylet nélkül, annak pártot és szellemi tekiüt. Mert ha ezen egy e két testvér é nem jön, hanem a két város közösen befolyást en talan hírl-pi polmeszettől is egymás barátságos kezét ügyet kölcsönöse fogja!

a „Debr

A földbirt és minőségét megrendeletéből az tal próbaadatokat tett. Ezek mekönyvi hatóságnál vidékein, mindentő 54 község telekkó adatok alapján általánosabb eredmény könyvön való h é r m e n t e s. T jelzalogadással 365,101 holdot frt, vagyis egy hold ha a belsősegeket ken 2.108,571 frt frsága 11.699,130 frt tulajonos tartozik t a k o s a t l a g. 40 k r.

Csak a külsőtetbe a 9.590,358 k a k i s b i r t o k 0 — 10 a " " 11 — 20

a közei birtok 21 a " " 81 —

a nemesi birt 201 a " " 1000

Ebből látszik, van leginkább eladós az új osztály: legeszes telkes paraszti aki maga is dolgozik. Ugyanezt bizony számítás; ugyanis eg 0—10 holdas 11—20

vagyis a szellér fölföldiek a d o s s a telkes gazdák már eddig tetemes. A közpkevés hó d a n k e n t.

21—80 hold 81—200 a " " De már az urak a közneemesek mint a nagy urak

200—1000 hold 1000 holdon Ezen a hivatalos Hp. — tehát csak

Kadur egészen eddig kissé elpirult. — Jöjtek velem! Ez volt minden ne? A Kaid birtokai közni szánukra egy nekültek otthoniasan anya gyorsan összeke-litotta a kicsinyeket, gyermekekkel kezdte öszvérekre a szünnyegosan felkacsagott az székbe ült. Kadur is kabban, mert nagyon s

Minthogy minden v t e z t e t t e i , h o g y a z j á t z s z é p c s i k o s b o r u s n á s z a j á n d é k o k k ö z ü t s e l g a z d a g o n d i z t e t t f i a t a l e á n y k e a r e d ő s l e h e t e t v e l n i , h o g y a l á t , k i f á t y o l t l e t t e i .

Kadurily gondola tekintetét el nem fordít s aztán mindenféle gon dot tervek megfordultat doit, hogy az aga leány s Katicával kel egybe czával.

Ki tudhatja, mi fo kor kettesek kivoiuk kat a bahéria — erdő iesz kísértekben — K ülni és csöndesen mos kantart tartja, épen mit S almatól egészen indulásra, Katica azont hogy pillanatil várjanak — Ne még, — jő, meg kell őt várnun Katica férjnel vo

egyesítendő, mit én annak idejében indítványozni el nem mulasztok, mert egy tevékeny színi-egylet nélkül színészek fenn nem állhat, annak pártolását és támogatását anyagi és szellemi tekintetben nélkülözni nem lehet, Mert ha ezen egyelőre előbb létesül, szakadás a két testvér és szomszéd város közt létre nem jön, hanem a két város színi-egylete és a két város közönsége a színi-egylet egymásnak befolyást engedve, kizárva minden hasztalan hírlapi polemikákat: a két város a természetből is egymáshoz levén csatlóva egymásnak barátságos kezet nyujtanak s így a közös színi-egylet kölcsönösen emelini és felvirágoztatni fogja!

Debreczen, július 17. Szikszay József, a „Debr. színhaz nyugdíj-in'ezet" e.nöke.

A földbirtok terhe. A baj nagyságát és minőségét megtudni a kereskedelmi miniszter rendeletéből az országos statisztikai hivatal próbaadatokát gyűjtött és próbaszámításokat tett. Ezek most jelentek meg, 9 telek-könyvi hatóságán az ország legkülönbözőbb vidékein, mindent 6 község s így összesen 54 község telekkönyvei számítottak össze s ez adatok alapján átlagszámítások történtek. Ezek nek főbb eredményeit soroltuk: 48,318 telek-könyvön volt a adósság, 47,744 telek-mentes. Tehát a földbirtokoknak fele jelölözöttségű tartozik.

365,101 holdon fekszik 9,590,558 frt, vagyis egy holdon átlag 26 frt 27 kr. De ha a belsőségek is számba vesszük, melyeken 2,108,571 frt fekszik, a birtokokosok adóssága 11,699,130 frt s mintegy 48,318 telek-telelajos tartozik ezzel, egy-egy birtokos átlag adóssága 242 frt 40 kr.

Csak a külsőségek adósságát véve tekintetbe a 9,590,558 frtból tartozott: a kis birtok 0—10 holdig adós 3,637,840 frt. a " " 11—20 " 988,476 " összesen: 4,626,316 frt. a közép birtok 21—50 holdig 626,458 " a " " 51—200 " 248,514 " összesen: 874,972 frt. a nemesi birt. 201—1000 holdig 1,095,783 " a " " 1000 holdon felül 2,993,485 " összesen: 4,089,268 frt.

Ebből látszik, hogy a szegény paraszt van leginkább eladósodva, azután következik az ur osztály: legkevésbé terhelte a fel az egész telkes parasztgazda és a kis ur, olyan, aki maga is dolgozik.

Ugyanezt bizonyítja a holdak szerinti számítás; ugyanis egy holdra esik átlag 0—10 holdas birtokon 60 18 frt. 11—20 " 26.66 " vagyis a szellő földek és felfertály földek adóssága 6 riai, a negyedtelkes gazdáké már csekélyebb, de még mindig tetemes. A középirtok terhe aránylag is kevés ho dántokt.

21— 80 holdig esik 13.98 frt. 81—200 " 14.72 " De már az uraké ismét nagyobb és pedig a köznemesek adóssága több, mint a nagyuraké, mert egy holdra esik 200—1000 holdig 22.90 frt. 1000 holdon felül 18.94 " Ezek a hivatalos adatok — írja a „Bp. Hp." — tehát csak erősítik és bizonyítják.

Kadur egészen elfehéredett, Katicza pedig kissé elpirult. — Jöjtek velem! Ez volt minden, amit mondott. És miért ne? A Kadur birtokai terjedelmek, fog találkozni számukra egy darab föld, melyen a menekültek otthoniasan berendezkedhetnek. Az anya gyorsan összekereste máliaikat s elszóltította a kisanyákat, kik már a benszilott gyermekekkel kezdtek jászani; felültek az ösvérekre a szőnyegek közé s Katicza hangosan felkaczagott amint az arab lovagló székbe ült. Kadur is nevetett, de kissé halkabban, mert nagyon fel volt indulva.

Mint hogy minden jelszó arra lehetett köv tkeztetni, hogy az éjjel hideg lesz, barátját szép csikos boruszba burkolta, melyet a nász ajándékok közül vett elő; gyöngyhímzéssel gazdagon díszített zsebet volt s midőn a fiatal leányka a redős köpenyt felöltötte, azt lehetett vélni, hogy az ember szöke mórnot lát, ki fátolyát letette.

Kadur ily gondolatokat táplálhatott, amint tekintetét el nem fordítva Katiczára irányozta, s aztán mindenféle gondolatok ezernyi bolondos tervek megfordultak agyában. Arra gondolt, hogy az aga leányának visszaadja szavát s Katiczával kel egybe — csupán csak Katiczával.

Ki tudhatja, mi fog történni? Talán egykor ketteskén kiválóul a városból s utjukat a babérra — érdönek viszik — senki sem iesz kísérletükben — Katicza az ösvéren fog ülni és csöndesen mosolyogni, — ő pedig a kantárt tartja, épen mint most.

S almitól egészen elfolyva jelt adott az indulásra, Katicza azonban szelid hangon kérte, hogy pillanatig várjanak még.

— Ne még, — szólott férjem nemsokára jó, meg kell öt várnuuk. Katicza férjnel volt. Szegény Kadur! Ford. Oz-ray Árpád.

amit ugyanis mindenki tud, hogy a paraszt telkek elaprózása eladósodott paraszt proletáriumot szült. És hogy a földbirtokos ur osztály görnyed a sok adósságtól: ellenben a nagyobb földbirtokos paraszt gazdának van legjobb dolga Magyarországon és utána a mágnásnak.

Az is nagyon érdekes kimutatás és bizonyítja a zegény föld népe kinját, hogy az 54 községben a 48,318 adós ellen be van keblézve összesen 23,924 hitelező. És pedig 13,202 tétel 100 frton alul 8,415 " 101—500 frtig

Ez tesz 21,617 hitelezőt, kik össz. 2,259,772 frtot követelnek, ellenben 5000 frton felül 10000-ig van 94 hitelező, 10000 felül 89 hitelező, kiknek követelése 5 millió. E két extrémum között ismét egészséges viszonyokkal találkozunk.

S kik a hitelezők? Ez nagyon érdekes és fontos.

A 11,699, 130 frt összes adósságból a népen követeltek: A bankok törlesztési kölcsönt 2,472,294 frt Magánosok kölcsönkövetelése 5,546,656 " Birói végrehajtásból 1,004,809 " Az állami adók, szölvőáltg, ínyesek kölcsön stb. 1,001,661 " Betáblázott váltók 224,720 " Örökösödés címén 793,006 " Vételári hátralék 462,464 " Ebből látható, hogy a nemesi és nagybirtok adóssága legjobb fajta kölcsön, a kis paraszt birtok 4,626,000 frt tartozása azonban többnyire magánhitelezők uszójára, végrehajtás és adó!

Az államot az adósságok 9%-je illeti és hogy az állam mint hajtja be követeléseit, tapasztalásból tudjuk.

Helyi hírek. Az orsz. dalárúnnepély ünnepélyességei aug. 6-án kezdődnek Miskolcon. A debreczeni dalárda aug. 5-én indul el városunkból. — A miskolczi dalárúnnepély igenevezetesebb mozanata lesz az ugynevezett minta-dalárdák versenyére. — Ez az újdonság jellegén kívül annál érdekesebb lesz, mert csak három dalárda jelentkeztetett a debreczeni, a pécsi, a pesti nemz. dalkör.

Püspöki látogatás. Révész Bálint, a tiszántúli ref. egyházkerület püspöke pár hetet a hársfalvi fürdőben szándékozván tölteni, onnan mint értesültünk jövő hó 4-én püspöki körutra indul és a beregi ref. egyházmege minden hitközségét meglátogatja, s ugyancsak augusztus hó 5-én tartandó ref. egyházmegei gyűlésen szándékozik résztvenni.

Személyi hír. Tóth Sámuel debreczeni teológiai tanár s ref. egyházkerületi fejező mamarosszigeti lyceumban mint egyházkerületi kiküldött működve az érettségi vizsgálatokon, visszatérte alkalmával Beregszászt is meglátogatta, s itt barátai körében pár napot igen kedélyesen töltött el.

Sajtóvetkezést az ujlag szervezkedett hortobágyi sajt készítő szövetkezet ma kezdte meg sveicki tehénajánlák s elsőrendű juhutórujának elárulásitát, s mit ezen mezőgazdasági iparágunk iránt érdeklődőknek azon hozzáadással jutattunk tudomására, hogy egy az első minőségű sajt, mint turó Rickl József ur kereskedésében árusítottatik el.

Lehmann szenál tegnap este a „Biká" ban fényesen megtraktálta a polgármestert és a többi kiválóbb városbázi urakat.

Lotórtó virág. E rd élyi István főkapitányi fogalmazót és családját nagy csapás érte. Leánya, a 8 hónapos M a r g i t a jobblétre szenderült. A kis ártatlan temetés holnap délután lesz a szülék bárányutczai lakásáról. Béke az elköltözötttel!

Hirtelen halál. A meződségen dolgozó öreg napszamos, ismeretlen, munkálkozóban hirtelen meghalt. A rendőrség gondoskodott a hulla leszállításáról.

Szintársulatunk, mely most Kassán a közönség élénk pártfogása mellett működik, szeptember hó 20-án fog városunkba visszazérzeni.

Vihar okozta kár. A közlebbi nagy esőzések alkalmával az utczai csatornák tetemesen megrongáltattak. A megrongált csatornák helyre állítása most folyik.

Momentó móri. A főkapitányság a miniszteri rendelet értelmében intézkedett, hogy azon este, ha a kolera-járvány kiütne a kello előkészületek meg legyenek téve. Járvány-körháznak kijelöltetett a v á g ó h i d i h o n v é d k a s z á r n y a. Ezenkívül a hordágyak és a hullaszállító kocsi is elkészítettettek.

A lépfene terjed. Ma megint egy ténés és egy ló elhullat jelentettek a rendőrségnek, mely az állatokat haladéktalanul megsemmisítette.

Külső rendőrség köréből. A mezőrendi kapitányságnál ez év első felében kihágás miatt bejelentett 372 panasz. Pénzbírássággal megbüntettetett 287. A többi ügy polgári per utjára lett utasitva.

Rendőri hír! A tegnapi nap folyamán ugynevezett rendőrségünk egyik Mihasznya egy akadémiai tanár s egyik hitelintézetünk pénztárnokának nejt, csak azért, mert a két köztisztviselőben álló urhölgy egymás üdvözlésére megállott — az aszfaltról eltávolította. Ugyanevakmerő gorbomasságot merészelték elkövetni egy törvényszéki bíró leányával is. Betetőzi e hallatlan eljárást, hogy — panasz tételén — a kapitányság Mihaszna uramnak adott igazat.

A szerkesztőség és kladohivatal kijelentik, hogy köszönetnyilvánításokért, hymen-

hírekert, etc. sem a szerkesztőség sem a kladohivatal díjját elfogadni nem szokott s bárkinek ílyesféle követeléseit — bejelenteni kerjük. Tudomásukra jött ugyanis, hogy a lap nevében ilyenné zsarolások történtek.

Apa s fiu ellen. M. H. nevű zsidó s saját fiát azért, mert nem akart neki itókára pénzt adni, bekísértette, azt mondván, hogy pénzt lopott tőle. Mire azonban kijózanodott, megbánta tettét s maga tett lepest fia kiszabadítására.

Mindenkit érdekel! Midőn a természet hosszú tétel álma után uj életre ébred, erdőn, mezőn duzzad a fak nedve s a zöld bibimbók a bájós tavasz közleledtet hirdetik, akkor egy komoly intő szózat azt sugja nekünk is, hogy a természetnek ezen örökös körforgását melynek mi is, mint minden egyéb teremtmény alá vagyunk vetve, ne hagyjuk figyelmem nélkül.

Egész éven át a vér folyását használhatatlan anyagokat választ ki, melyek, ha idejekorán nem távolítottak el a testből, különféle súlyos betegségeket okozhatnak. Tavaszkor és őszszel van az arra való idő, hogy az év folytat testünkbe lerakott fölösleges és az egyes szervek működését akadályozó anyagokat s nedveket (epe és nyálka) egy szabályszerű, a testet nem rongáló, tisztító gyögyimóddal eltávolítsuk, és ez által más súlyos bajoknak elejét vegyük. Nemcsak azoknak, kik emésztesési zavarokban, szekrekedésben, kólikában, borkütiésekben, vértorlódásokban, szedülésben, a tagok elszibibadásában, hystériában, aranyeres bántalmakban, gyomor- máj, bel stb. bajokban szenvednek, hanem egészségeseknek, vagy a magokat egészségeseknek tartóknak is sürgősen ajánlanunk kell, hogy azt a drága piros életnedvet, mely ereinkben kering, igyekezzenek a maga teljes tisztaságában és működésének erejében cselzésrű és óvatos gyögyimóddal fontartani. Erre nézve mint legjelesebb szer, Bradt R.-fele svájci labdacokkat, melyeket legtekintélyesebb orvosaink is, ugy kiütő hatásuk, mint teljesen ártalmatlan voltuknál fogva melegen ajánlanak — legjobb meggyőződéssel ajánljuk. Kapthatók a gyógyszerárakban 70 krért: mellettek utasítás az orvosi bizonylatokkal együtt ingyen adatik.

A budapesti közraktarak és az Elevator. Közül három éve, hogy a Magyar leszámlító és pénzváltó bank átvette Budapest fővárosától a közraktarakat és a közraktári üzletet nagyszabásul megindította.

Széles alapon fektetett szolid vállalatok természet, hogy lassan, de biztosan fejlődjenek. A közraktári intézmény Magyarországon egész új dolog és előre lehet látni, hogy ép oly küzdeme lesz a kezdet nehézségeivel, mint mindennek, a mi terti foglalnai készülni.

A kezdet nehézségei csakugyan több irányban nyilvánultak s a vállalat életérősségének köszönhető, hogy azokat nemcsak legyőzte, de oly állapot vetett magának, melyen a fokozatos fejlődés biztositva van.

A fővárosi közraktarakban ma a h a r o m s z o r nagyobb a forgalom mind az előző években és a beraktározók közt Magyarországon legzárdaabb nagybirtokosai epp ugy szerepelnek, mint a kisebb termelők, a jómódú középosztály és a kereskedő világ. A közraktári üzlet a magyar leszámlító és pénzváltó bank áruosztályja ujan előleg és bizományi üzlettel van összekötve, három egymásba kapcsolódó és egymást kiegészítő üzletág, mely megbecsülhetetlen előnyöket képes nyujtani.

Az olcsó kamata előleg-nyujtás különösen a termelőkre nézve valóságos oltalom, mely megóvja érdekeit a gyakran croszakos körülmények nyomásával szemben. S ehhez járul a kenyelem, hogy a leszámlító bank áruosztályja a legjobb áron adja el bizományi üzletet a terményt, melyre már előleg nyujtott.

Ezeket az előnyöket szélesebb körben tudomásra juttatni a hirdaprodalom kötelessége s hazafias kötelességünk vélnk teljesíteni olvasóinkkal szemben, ha a nagy leszámlító bank mai hirdményére külön is felhívjuk becses figyelmét. Az Elevator üzeme tétele maga oly esemény, mely önálló méltatást érdemelne. Ezuttal csak annyit említnék, hogy a vasból készült hatalmas épület, melynél imponansabb sehol sincs s mely a királynak is legutolsó látogatása alkalmával annyira megnyerte tetszését, hogy a leghizelgőbb szavakban adó kifejezést elismerésének, nagy reformot van hivatal végrehajtani a magyar gabnakereskedésben. Mert csak idő kérdése, hogy a gabneladás ty-pusok szerint történjék itt is, mint Amerikában. Erre kiváló alkalmat nyujt az Elevator szerkezeti beosztása, mely több ezer méter mássa befogadása tartályokkal rendelkezik, a hová a hasonemű gabonaneműek egész könnyűséggel oszthatók be. S e reform nagy lendületet fog adni a gabna forgalomnak, különösen az export szempontjából, mely az Elevatorban valószagos tápasztoronákat fog találni. És hogy ez az árúk kezzező csoportosulását is maga után vonja, az a dolog természetében fekszik.

Hazánk s a külföld. — Halálözások. Saarossy K a p e l l e r Ferencz nyugalmazott m. kir. pénzügyigazgató hosszas betegség után 65 éves korában Eperjessen meghalt. Meg a negyvenes években lepett közzöszálatba.

Hymen. Ifj. V á n c z a Mihály, a „Miskolc és Vidéke" szerkesztője, eljegyezte Bankos Margit kisasszonyt.

NYILT-TER.*) Tez. Szerkesztő ur! Becses lapjának folyó évi 99-ik számában Hajdumegye Földes községét illető egy cikk jelent meg, a melyre nézve nem mulasztottuk el észrevételünket megtenni. Abban cikkirő elődjára, hogy Földes miután birtoka tagosítatlan, mezőgazdasági tekintetben nagyon rossz eredményt mutat fel; egy 20 hold földet bírónak alig van egy helyütt fél cat holdja; a legeltetés károsan gyakoroltatik, a nagyobb, értelmesebb birtokosok a tagosítást kívánják, de a nyers tömeg ellen nem merik a pert megkezdni stb.

Czikirő nagyon téves nézetben van, vagy épeu nem tudja, nem ismeri az itteni viszonyokat, állapotokat — Földes község határa

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

rendszeresen fel van osztva négy részre, ugarjárásra, mely intézkedés folytán rendes időjárás mellett van kenyere, meg az adót is megfizetheti, a tagosítás folytán a dolog ellenkezőleg állana; miután a határ olyan talaju, hogy itt igazságos proportiót vonni lehetetlen volna; igaz, hogy a határ el van darabolva, de az nem áll, hogy egy 20 hold birtokosnak alig van fél-fél cat. hold földje, ha talán akad egy drb, de van 3—4 hold is egy darabban és meyen már megvoltak a tagosítások, miuencenek-e már eldarabolt földek? Az sem áll, hogy az értelmes része kívánna a tagosítást, lehetnek belsölég 5—6-an olyanok, — a kik talán nem bannák, ha már keszen volna, de a rossz kifejezést nyers tömeg 1200 birtokos, azt éppen csak nagy megkötésével kivihatták; és ki az a nagybirtokos s értelmesb osztály? Az egész tagosítani való határ lenne 9500 cat. hold, 1200 birtokos közt; ezek közt van 4 260 holdig, 2 100 holdig, 15—20 50 holdig, legtöbb 5 holdig s ha ezek közt találtak 5—6, vagy 10, a többi a nyers, megrögzött tömeghez számítatik; lágyabb kifejezést kérnők czikkirőttöl.

A legeltetésre felsőbb helyen megerősített szabály létezik, mely még a szegény vagyontalanok részére is biztosít jószágártartást a könnyebb megelhető tekiütetéből, hogy e tekintetben nem káros megszorítás létezik, mint czikkirő mondja, de hasznos eredményt tüntet fel, igazolja köztétt adatunk is, a midőn rendszeresen kezelt kis gulyákról több mint 400 drb marha került be őszrel oly állapotban, mely akármelyik legelőnek diszére valóhatott volna. Marhaállományunk 1000 drb. zhiatoló és csikó, birka 12,000, sertés 1000 drbot meghaladja, liba 15—20,000 drb mind kívinnai való állapotban.

Miután a birtokos osztály, a netalan bekövetkehető tagosítás által előre is csak nagy megkötösítettséget látja, ezen egyetlen határ kérdésben annak létrejövését, amennyire csak tehetésében álland, elhárítani igyekezend.

Szabó Imre községi bíró több lakostársra nevében is.

SZERKESZTŐI POSTA. F. Dabas. — Az a g r i r t hangulatot megmagyaráták mások. Küldemények jönnek. Felsőbb szerkesztő: GÁSPÁR IMRE. Kisdó KUTASI IMRE.

Tetemesen leszállított áron ajánl Kunz József és Trsa SATIN, CRETON, BAREGE és többféle

RUHA-SZÖVETEKET. Kitűnő

Egri vörösbör 1 literes üveg 80, félliteres üveg 40 kr. Valódi

Szegszárdi vörös bor 1 literes üveg 1.20 kr, félliteres üveg 60 kr. Borovicska (fenyő víz) 0.7 literes üveg 50 kr, 0.5 literes üv. 35 kr.

Varga Lajos, fűszerkereskedésében, piac.

Hirdetmény! Vagyonbukott özv. Burger Ignác né h-hadházi lakos csödtömegében leitarozott különféle árucikknek 8919 frt 64 kr becsértékben csödválasztmányi határozat folytán zárt ajánlat (Offer) után el fognak árusittatni.

Felszólítottanak a venni szándékozók, mikép ajánlataikat 1000. egyezer forint bántapénzzel f. évi július hó 30-ik napjának délutáni 5 órájig csödválasztmányi elnök Dr. Kola János debreczeni ügyvéd úrnál nyujtsák be, a későbbben érkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. A választmány az ajánlatok felett f. évi július 31-én fog dönteni.

A csödleltár választmányi elnök Dr. Kola Janos ügyvéd úrnál, valamint tömeg gondnok Goldhammer Albert h.-bösszörményi ügyvédnél megtekinthető, az árúk természetbeni felnézése végett tömeggondnokhoz kell fordulni.

A csödválasztmány.

